

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GUDHEMS KUNGSGÅRD. — FOTOGRAF GUSTAF EWALD, HERRLJUNGA.

14:DE ÅRG.

DEN 11 MAJ 1913.

N° 32.

Sam. Clason

Ära den, som äras bör! När riksdagen i år med sådan kraft tagit itu med arsenikförgiftningsfaran och k. m:ts regering lofvat att redan i andra hälften af denna månad vidtaga åtgärd i ärendet, bör det icke glömmas, att den man, som först satte frågan på dagordningen, var prof. Sam Clason. Redan i en motion vid 1911 års riksdag påvisade denne med stöd af apotekare A. Blomquists undersökningar dels att under den senaste tiden de iakttagna fallen af starkt arsenikhaltiga varor visat en bestämd tendens att växa, dels att fall blifvit bekanta, då sjukdomen alstrats under förhållanden, hvilka man tidigare icke haft anledning att misstänka såsom arsenikfarliga. Redan då riktade han uppmärksamheten på sådana fall, då sjukdomsorsaken legat i garner, målningar af väggar och tak, korkmattor, murbruk, snus m. m. äfvensom därpå, att just i ett land sådant som vårt på grund af dess klimatiska förhållanden, som föranleda bruk af innanfönster m. m., arsenikfaran faktiskt är större än i andra länder, där sådana förhållanden icke existera. Motionen utmynnade i en hemställan, att riksdagen i skriftelse till k. m:ts ville anhålla om utredning genom sakkunniga, hvilka åtgärder från det allmännas sida borde vidtagas för att kunna i möjligaste mån upptäcka, förebygga och motverka faran af kronisk arsenikförgiftning och båda kamrarna beslöt i enlighet härmed. Först i år har det emellertid kommit riktig fart i utredningen, hvartill massförgiftningarna i gamla riksdagshuset gifvitvis i väsentlig mån bidragit.

Samuel (Sam) Clason är född i Uppsala den 23 Juni 1867, son till professorn i anatomi därstädes Edvard Claës Herman Clason och hans maka Clara Malvina Ulff. Efter bestådd mogenhetsexamen blef han student i Uppsala 1884, aflade därstädes fil. kand.-examen 1887 och fil. lic.-examen 1893 samt promoverades 1895 till filosofie doktor efter att offentligen ha försvarat en synnerligen flitig och god afhandling "Till reduktionens historia" hvilken belönades med Geijerska priset. Samma år förordnades han till docent i historia. Samtidigt ingick han som tjänsteman vid riksarkivet, där han 1903 befordrades till amanuens. Under tiden han tjänstgjorde här, utgaf han tredje bandet i förra afdelningen af det stora verket "Axel Oxenstiernas skrifter och brevväxling" samt författade dessutom ett antal uppsatser af hufvudsakligen fackligt intresse. Att nämna är dock "Stockholms återfunna stadsböcker från medeltiden" i Historisk Tidskrift 1903. En större uppgift fick han sig förelagd genom öfvertagande af författarskapet till den del af den Norstedtska svenska historien, som afhandlar förra delen af 1880-talet. Härigenom fördes han in på det forskningsområde, där han hittills väckt största uppmärksamheten. Vid Svenska Historiska Föreningens årsmöte 1908 höll han nämligen ett följande år i Historisk Tidskrift tryckt föredrag "Vårt hundraårsminne: krisen 1808—1809", i hvilket han söker rehabilitera Gustaf IV Adolfs minne. Säkert är, att han därmed inledde en välbehöflig reaktion mot den nedsvärtning af den olycklige och andsvage monarkens eftermäle, som helt naturligt utgått från det håll, hvilket stod som segrare vid 1809 års revolution. Likaså säger han mångt och mycket som är träffande om den politik, som bedrefs af dessa segrare. Men fråga är likväl, om han själf icke i sin ordning gått till öfverdrift, om han icke i sin kritik åtminstone delvis glömt den viktiga sanningen, att det är lätt att vara klok efteråt, och vid sin rentvågning ett så betydelsefullt faktum som det, att England — bundsförvanten —

själf rådt Sverige till förlikning med Napoleon. Huru som helst skall detta föredrag alltid tillhöra det senaste årtiondets märkligare historiska inlägg.

Hvad som i hög grad underlättat prof. Clasons historiska arbeten har varit hans synnerliga färdighet som stenograf. Han utbildade sig här till redan under studentåren och dref det till sådan skicklighet, att han redan 1888 vann anställning som snabb-skrifvare vid riksdagens kamrars kanslier, hvilket han fortfor att vara i många år framåt. Äfven på det stenografiska området har han idkat författarskap. I åtskilliga är redigerade han nämligen "Hermes, organ för den arendska stenografien i Sverige" och meddelade däri bl. a. "Bidrag till stenografiens historia i Sverige". Han har äfven utgifvit "Läse- och skriföfningar i Arends stenografi", om hvilkas förträfflighet vittnar, att de utgått i ett tiotal upplagor. Sitt intresse för stenografien har Clason äfven ådagalagt som riksdagsman, i det han vid 1912 års riksdag väckte motion om stenografiundervisnings meddelande i skolorna. Den framtids tanke, som häri innehölls, visade sig emellertid för tidigt väckt: motionen afslogs i båda kamrarna.

Clasons verksamhet som riksdagsstenograf införde honom tidigt i det politiska lifvet. När 1895 års unionskomité tillsattes, blef Clason en af dess notarier och författade i anslutning härtill en "Historisk redogörelse för unionsfrågans tidigare skeden". 1899—1900 var han sekreterare hos konstitutionsutskottet och 1905 hos de båda urtima riksdagarnes särskilda utskott. Det antages, att han från riksdagens hemliga förhandlingar vid dessa riksdagar bevarat historiskt värdefulla anteckningar.

År 1904 hade Clason emellertid utnämnts till Martin Weibulls efterträdare som professor i historia. Det dröjde nu icke länge förr än han invaldes i riksdagen. 1906 gaf Västmanlands läns landsting honom nämligen plats i Första kammaren. Här har han gjort sig känd som högerman och af sitt parti hedrats med plats i konstitutionsutskottet. Han har emellertid vid olika tillfällen framträtt med motioner, som väckt anklag och intresse inom skilda partier. Öfvan ha vi nämnt tvänne. Här skall erinras om ytterligare två: de, som gällt lämpligare beskattningsbestämmelser för familjeförsörjare och gifta. Särskildt har han, ehuru hitills utan praktiskt resultat, ifrat för förändring i det nuvarande, förvisso icke riktiga förhållandet, att man och kvinna, som gifta sig, bli belagda med högre skatt än om de förblifvit ogifva. Icke utan skäl har Clason fäst uppmärksamheten på det betänkliga häri, särskildt i ett land som Sverige, hvilket med hänsyn till äktenskapsirekvens och nativitet intager ett af de lägsta rummen i Europa, men däremot det näst högsta i aiseende på de oäkta födda barnens procental bland samtliga de födda.

I de stora politiska frågorna har Clasons ståndpunkt bestämts af hans partitillhörighet. Han var sålunda varm anhängare af den proportionalistiska valordningen och har sedermera med ifver anslutit sig till krafven på ett snart upptagande af det så länge tillbakasatta pansarbåtsbyggandet. Vid konstitutionsutskottets granskning af statsrådsprotokollet har han vid mer än ett tillfälle och äfven i år reservationsvis framställt anmärkningar mot den liberala regeringen eller särskilda dess ledamöter. Hans styrka ligger emellertid mindre på det storpolitiska området än i det omsorgsfulla och flitiga detaljarbetet, hvilket sannerligen äfven det kräver sina företrädare i riksdagen.

FÖRSTA MAJ I STOCKHOLM.

H. S. D. STOCKHOLMSFOTOGRAF.

MEDBORGARFESTEN PÅ SKANSEN.

Klubb: Kem. A. B. Foto: Sjöberg, Sjölin, Glg.

I likhet med föregående år ägde den 1 maj en fosterländsk medborgarfest rum på Skansen i Stockholm. Det strålade sommarväder, platsens värfärgning men främst dock syftemalet med festen, att bringa fosterlandet en hyllning och gemensamt värmas af nationella tankar, hade till Solidens öppna plåt samlat en väldig människoskara, väl trettio tusen.

Även på ett flertal platser i landsorten ha liknande medborgarfester hållits.

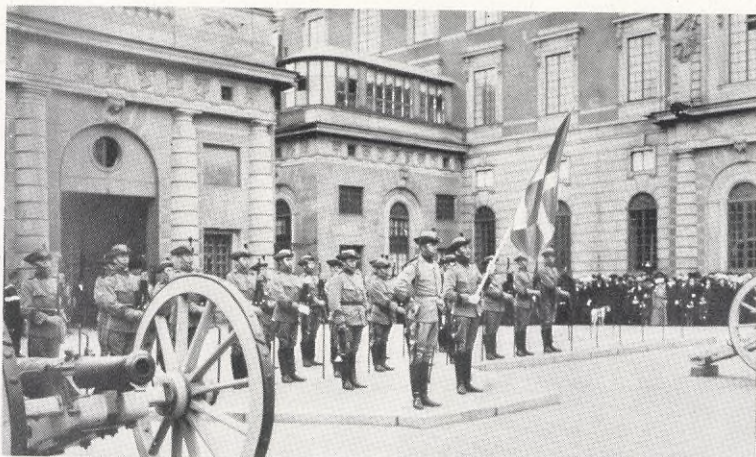

Foto. Lamm, Stockholm.

HÖGVAKTENS Å KUNGLIGA SLOTTET NYA FANA.

Klubb: Kem. A. B. Foto: Sjöberg, Sjölin, Glg.

De svenska arbetarnes första-maj-mönstring har på de olika platserna försiggått under öfliga former och haft uppvisa ungefär samma tillslutning som tidigare.

I hufvudstaden räknadesjälva demonstrationstaget omkring 7,000 deltagare, medan de folkmassor som samlades kring talarstolarne på Gärdet torde ha uppgått till det tre-, fyrdubbla antalet.

Ordningen var mönsterigill.

H. S. D. STOCKHOLMSFOTOGRAF.

DET STORA MÖTET PÅ LADUGÅRDSGÄRDE.

Klubb: Kem. A. B. Foto: Sjöberg, Sjölin, Glg.

H. 8 D. 18 STOCKHOLMSFOTOGRAF.

MODELL TILL EN AF FRU HJÖRDIS-NORDIN-TENGBOMS SVENSKA BONDTYPER I PORSLIN.

Den kända skulptrisen fru *Hjördis Nordin-Tengbom* i Stockholm är f. n. sysselsatt med modelleringen af en serie statyetter, framställande olika svenska bondtyper och afsedda att gjutas i porslin. Originalmodellerna beläggas af konstnärinnan med lifliga allmogefärger, och hennes önskan är att samma färger skola återfinnas hos porslinsstatyetterna. De i denna riktning företagna experimenten lofva det bästa resultatet.

Uppslaget måste betraktas som synnerligen godt. Att hoppas är att det skall lyckas de vackra färgstarka statyetterna att undantränga de oestetiska porslinsfigurer, som vanpryda icke så få svenska hem.

*

Ute på Djurgården nedanför prins Carls palats i slutningen från Hasselbacksplatån ned mot gatan har i dagarne afäckts prof. Börjessons staty, "*Fången viking*". Det ståtliga skulpturverket har med anledning af Hasselbackens 60-årsjubileum af direktör Gustaf Fränckel skänkts till Djurgårdens förskönande.

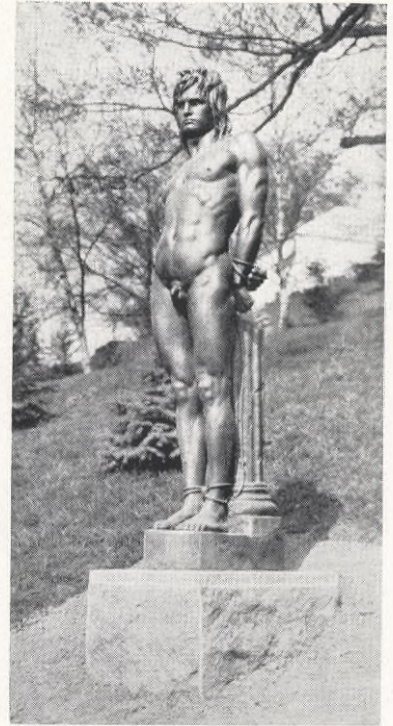
*

Den årligen återkommande *hästupställningen i Malmö* tog sin början den 1 maj och afslutades den 4 maj med kapplöpningar på Jägersro.

Bland de 177 i remontklassen utställda hästarne togs Malmö hästupställnings stora pris och 700 kronor af "*Palestina*" efter ostpreussaren "*Nabob*" och ett från Hannover importeradt sto.

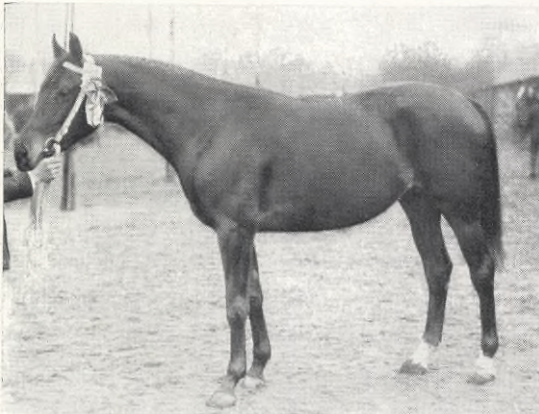
*

Svenska Setterklubbens jubileumsutställning öppnades den 4 maj i Ridhuset i Göteborg. Fyrtionio engelska setters utställdes, tillsammans bildande en den mest homogena och ståtliga samling djur. Ett stort antal pris utdelades. I segrareklassen hemfördes de två första prisen af "*Marquis af Tölö*" och "*Sara af Stafsinge*", båda tillhöriga grosshandlare Gustaf Carlberg, Stockholm.

H. 8 D. 18 STOCKHOLMSFOTOGRAF.

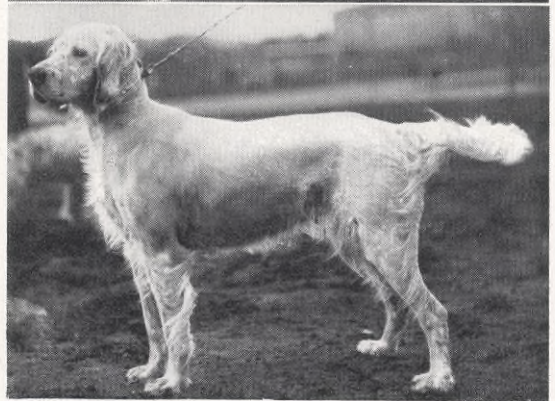
"FÅNGEN VIKING" AF PROFESSOR JOHN BÖRJESON, UPPSTÄLLD Å DJURGÅRDEN FRAMFÖR HASSELBACKEN.

Abelers Jonn, Malmö.

FRAN MALMÖ HÄSTUTSTÄLLNING: "*PALESTINA*" TILLH. LANDTBRUKAREN ASSAR L. PERSSON, FORNHÖG, eröfrade utställningens stora pris hederspris och 700 kronor.

Kiköds Bengt Sjöförsvarne.

SETTERUTSTÄLLNING I GÖTEBORG. Öfverst: *MARQUIS OF TÖLÖ*, eröfrade fyra 1:sta pris och två hederspris; Nederst: *SARA AF STAFSINGE*, eröfrade tre första och ett hederspris. Båda tillhöra grosshandlaren G. Carlberg, Stockholm.

DEN STORA FABRIKSBRANDEN I GEFLE. P. WAHLMANS SNICKERIFABRIKER FÖRE OCH EFTER BRANDEN.

P. Wahlmans snickerifabriksaktiebolags etablissemang i Gefle härjades natten den 30 april af en våldsam eldsvåda, hvilken ödelade hela den stora anläggningen med undantag af maskinhuset och kontorsbyggnad. Det brunna utgjordes af sågverk samt låd- och

Foto: Lennert, Gölbe.

Kliche: Bengt Sjögrensparr.

tröskverksfabriker. Etablissemangets samtliga byggnader voro försäkrade för tillsammans 430,000 kr. Eldsvådan, hvilken med yttersta svårighet hindrades från att sträcka sig äfven till andra närliggande fabriksanläggningar, är den största, som på långa tider inträffat i staden i fråga.

*

Spårvägslinien Hägersten—Mälarhöjden på Stockholms södra förstadsbana invigdes den 30 april för allmän trafik. Första vagnen, som från Liljeholmsbron medförde bolagets styrelse och en del aktieägare, mottogs vid framkomsten till Mälarhöjdens fästsmückade station med jubel och hurrarop af den där samlade folkmängden. Ordföranden i platsens fastighetsägareförening boktryckare G. W. Wilhelmson gaf i sitt välkomsttal uttryck åt befolkningens lifliga glädje öfver den nya förbindelseledens öppnande.

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliche: Bengt Sjögrensparr.

INVIGNING AF STATIONEN MÄLARHÖJDEN å den nya bandelen Hägersten—Mälarhöjden på Södra förstadsbanan i Stockholm.

Londonpolisen har på den senaste tiden med allt större kraft ingripit mot *suffragetterna* och deras brottsliga agitationsmetoder för kvinnorrörelsen. Talrika häktningar hafva företagits och suffragetternas huvudkvarter i Kingsway har stängts af polisen.

Den 3 maj stucko suffragetter eld på flygelbyggnaden till kommunalskolan i Ashley vid

Efter fotografi.
POLISBEVAKNING FRAMFÖR HÖGKVARTERET I KINGSWAY, sedan de innevarande arresterats och papper beslagtogs.

Källa: *Benkt Sjöversparre.*

Aberdeen. Skadan anslås till 9,000 kr.

Bref och hemliga dokument, tillhöriga suffragetterna och beslagtagna af polisen, hafva visat sig innehålla dels planer till falska brandalarmeringar, dels en förteckning öfver olika träupplagsplatser, bomullsspinnier och offentliga byggnader, mot hvilka mordbrandsanslag kunde riktas.

Efter fotografi.

SUFFRAGETTER ÅTERKOMMA FRÅN EN AGITATIONSTUR I LONDON OCH FINNA HÖGKVARTERET STÄNGDT OCH POLISBEVAKADT.

Källa: *Kenn. A. - B. Benkt Sjöversparre, Sklm-Gbg.*

Hvilken af vidstående 9 olika damtoiletter finner Ni vackrast?

Denna lilla prisfråga är tillägnad endast Hvar 8 Dags läsarinna. — Svar, inläggt i kvärt jemte vår adress märkt "Vårmoder", skall innehålla den af de täglade föreslagna figurerna utkipppt ur vidstående sida äfvensom insändarinnans namn och adress. — Det först anträffade förslaget med den figur som vunnit de flesta rösterna, erhåller 10 Kronor.

NÅGRA BILDER FRÅN VÅRENS STORA TOILETT-UTSTÄLLNING VID KAPPLÖPNINGARNA Å LONGCHAMPS. Vi meddela dem utan alla utläggningar och förklaringar, så mycket hellre som sådana torde vara lika onödiga för de intresserade som öfverflödiga för de icke intresserade **Se prisfrågan ofvan.**

FRÅN STADIONSFESTEN: Gymnastikuppvisning af 1,500 skolbarn från Stockholms folkskolor.

Det i samband med Gymnastiska Centralinstitutets 100-årsdag den 5 maj stående *Lingjubileet* har landet rundt högtidlighållits med stora fästligheter, präglade af djup och varm tacksamhet mot minnet af den man, som i sin egenskap af Gymnastiska centralinstitutets skapare och ledare utöfvat ett så välsignelserikt inflytande på vårt folks fysiska fostran.

Per Henrik Ling var född 1776 i Ljunga församling af Kronobergs län och utgånngen från ett anspråklöst prästhem. Efter att vid universitetet i Lund hafva aflagt studentexamen och några år vistats i Stockholm och Upsala flyttade han 1799 till Köpenhamn. Under de fem år han kvardröjde här, ägnade han sig vid sidan af studier och författarverksamhet med iver åt hårdande kroppsöfningar, särskildt förvärfvande stor skicklighet i fäktkonsten.

År 1805 erhöil han befattningen som fäktmästare vid Lunds universitet och nedlade här ett betydande arbete på åstadkommandet af en ordnad gymnastik. Steg för steg och under trägna fysiologiska studier utarbetade han grunderna för sitt gymnastiska system och lyckades till sist efter agitationsresor landet rundt vinna allmänhetens intresse för de nya banbrytande idéerna. Hans förslag om upprättandet af ett gymnastikinstitut vann regeringens gillande och Gymnastiska centralinstitutet kom till stånd. Som ledare för institutet grundlade och utbildade Ling hela det nuvarande svenska frisk- och sjukgymnastiksystemet. Vid sitt frånträdande år 1825 af såväl denna befattning som det samtidigt innehafta fäktlärareuppdraget vid Carlberg

P. H. LINGS BYST VID STADIONFESTEN.

och skald förvärfvat ett berömdt namn, invaldes 1835 i Svenska Akademien. Den 3 maj 1839 afled han på sitt landställe Anne-lund vid Stockholm.

*

Gymnastiska centralinstitutets egen minnesfäst ägde rum jubileumsdagen i Riddarhusets stora sal i närvaro af konungen och hertigparet af Västergötland samt ett stort antal andra inbjudna, diplomatiska kärems medlemmar, regementschefer, representanter för idrotts-samfund, f. d. elever vid institutet, ättlingar af Ling m. fl. Efter sång "Nu komma de svenske" af Stockholms studentsångförening och hälsningstal af direktioneus ordförande generalmajor Malm höll professor Sellén i egenskap af institutets föreståndare högtidstalet. Därpå följde ett anförande af statsrådet, dr. F. Berg samt till sist sång. Senare på dagen gaf institutets styrelse en fäst-bankett på Grand hotell.

Vid hufvudstadens garnison, läroverk och folkskolor ägde minnesfäster rum med föredrag, sång, musik och gymnastikuppvisningar.

Olympiska sällskapet tillsammans med Svenska gymnastiklärarsällskapet celebrerade dagen med en storslagen folk- och gymnastikfest i Stadion.

Äfven på en mängd platser i landsorten har hundraårsminnet högtidlighållits.

af. 8 Dta STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Klithö: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Sthlm.—Gda.

P. H. LINGS GRAFVÅRD VID BRUNNSVIKEN.

Efter fotograf.

ANKOMSTEN TILL DOVER DEN 30 APRIL.

Kliche: Ernst Svjersparre.

VÅR BILD VISAR KRONPRINSEN, KRONPRINSESSAN OCH PRINSESSAN INGRID.

DEN GODE ADJUNKTEN.

FÖR HVAR 8 DAG AF BO BERGMAN.

DET var slut med terminen, det var första fredagen, och adjunkten Bernhard Ling gick utåt Djurgården för att vädra sig. Han hade innesittarens hy och ögon; ryggen var kullrig och ena axeln högre än den andra, hela vänstra sidan nerdragen som efter alla temaböcker han burit på, men egentligen var han starkt byggd och det var bara solen och luften som fattades. Han kände sig bortkommen i det strömmande sommarljuset. Och en grå melankoli beslöjade hans ansikte.

Han var inte road af sitt yrke. Men inför fritiden hade han alltid samma förnimmelse: en gammal burfågels olust när gallret plötsligt öppnades. Med långa, men litet osäkra steg, likasom på ny mark, dref han strandpromenaden fram och såg människor och såg att det var grönt för längesedan och hörde vattenplasket och vindens rassel i den vissna fjolårsvassen. En kanot kryssade på Djurgårdsbrunnsviken. Seglet stod vitt mot det blå. På gärdet galopperade en kavallerichoc. Och trumpetstötarna smattrade i dammolnen, som rullade likt krutrök över terrängen.

Ling gick och tänkte på hvar han skulle göra af

sin sommar. Han sköt alltid upp sina planer till det sista. Det var som en osynlig kedja stramad om fotleden så fort det blef fråga om att lämna Stockholm, där han dock inte hade det så vidare afundsvärdt. Men han tyckte inte om det som var nyttigt. Han tyckte inte om ny luft och nya bekantskaper, och han lefde egentligen aldrig framåt. Han trampade i sin cirkel af gamla känslor och tankar; det enda som tröstade honom var att de för dagen gångbara tankarna och känslorna föreföllo honom ännu äldre, ännu mera nertrampade, ännu mera kinesiska. Och en del unga mandariners komik i katedern och kollegierummet var honom svår att smälta.

Vägen böjde ner i en sänka med ängsmark, där värsjön ännu stod i dikena. Det doftade från ung, klabbig grönska. Solen stekte. En gammal spelman satt på en stubbe och höll siesta. Han gjorde ett par slöa försök att få positivet i gång, innan Ling skulle hinna passera, men uppgaf alltsammans och sjönk tillbaka i sitt ölnirvana. På bron stod en pojke och metade. Kanalen speglade i en underlig skymning, i ett dött, tenngrått ljus de hvita sommartapparna på himlen och strändernas grönska.

Restaurantens fönster stodo öppna; de små rummens dåliga andedräkt blåste bort och gardinerna

viftade som brudslöjor. Adjunkten fick en soffia vid glaspaviljongen. Han var utpumpad af promenaden, så att han skämde för sig själf, och det dansade för ögonen. På gårdsplanen rasade sparfvarna mellan bordsbenen i en sky af damm och med gälla skrik. Det var inte mycket folk; några enstöringar som han och litet i skymundan ett ungt par med nattblekheten ännu under ögonen.

Nu kom en bil susande. Den stannade vid ingången, och en dam med två barn, två pojkar i nio, tioårsåldern, steg ur. Hon kunde själf inte vara mycket öfver trettioåret — en stor och vacker uppenbarelse, litet tung, men med lifliga, ljusdruckna ögon och en hög, glad, sjungande röst. Hon tryckte fotbladen i sanden fast och spänstigt och med sina armar om nackarna på pojkarna gick hon öfver gården och in i paviljongen. Det var en treflig gudinna; ett par grådaskiga kyparfysionomier följde henne redan med sneglände blickar.

Adjunkten hade genast känt igen henne och skyndat att hissa upp tidsningen när hon gick förbi hans bord. Han blef helt besynnerlig till mods. Den vackra Lizzie Malm! Det var inte i går. En tolf, tretton år sedan var det väl, och naturligtvis hade han varit grundligt förälskad som alla de andra. Hade till och med hugnats med några kyssar, om han inte missmunde sig, och blandat sina afskedstårar med hennes en sorglig septemberkväll när månen sken genom springorna i en gammal lada. Och nu var hon gift någonstans ner åt landet och tydligen mamma till de där båda pojkvalparna och glad såg hon ut, och det var ingenting att säga om det hela. Han kände sig ändå uppkryad på något vis, nyfiken, med återvunna lifsandar. Och han försökte en blick öfver tidningskanten in i matsalen.

Hon satt i solen, med genomskimradt burrhår, så mogen och frisk och apettlig midt i sin aptit att adjunkten blef hungrig som en varg och kastade tidsningen och steg in. Hon observerade honom inte till en början. Han tog bordet midtemot hennes. Och plötsligt möttes deras ögon. Adjunkten gjorde en hastig och onödigt stel bugning och hon böjde på hufvudet till svar — obekant till en början, men så kände hon med ens igen honom och det flög en skugga af en rodnad, men inte mer, öfver kinderna. Utan vidare omständigheter reste hon sig och gick fram till hans bord.

— Jag måste hälsa, sade hon. Det var då riktigt roligt. Herr Ling har allt förändrat sig sedan sist — ja, hur länge sen är det egentligen? Det här är mina söner. Kom, pojkar. Jo, vi ha flyttat hit eller ska flytta till hösten. Min man har fått en ny plats. Och pojkarna ska in i storskolan, börja på allvar, jag är så rädd för den där pröfningen, det ska vara så svårt att komma in, men herr Ling är ju lärare, det är ju så, och nu ska jag riktigt begagna tillfället...

Orden forsade. Det lyste i de blanka ögonen och om de blanka kinderna. Adjunkten kände sig gripen af en lätt svindel. Någoting förde bort honom och han gjorde intet motstånd. Han var tom i bakhufvudet, men lycklig.

— Förlåt min frispråkighet. Men jag ser att herr Ling är ensam, och vi ha strax slutat vår frukost. Vill inte herr Ling dricka kaffe med oss, när herr Ling ätit? Vi ta ett bord därute i solen, så få vi prata litet. Det ska bli roligt.

Adjunkten bockade. Han fick sin mat och drack brännvin, som han aldrig brukade förtära, och under det uppdagna skjutfönstret såg han ute på gårdsplanen fru Lizzie med röd parasoll och spetsvantar genom hvilka hullet lyste. Tankfull och frukostupplåst, med någoting i bröstet som kunde

vara lycka men ungefär lika gärna sorg, stegadjunkten slntligen ut till gudinnan.

Han fick kaffe, och den röda parasollen och fru Lizzies leende insvepte allting i en rosensdager. Adjunkten försökte inlägga i sin blick och sin röst den rätta aktningfulla, men på samma gång tydliga hyllning som stunden kräde. Han lämnade alla upplysningar som den vackra frun ville ha och ändå flera, han blef vältalig, chevaleresk mot sin granne, iarboderligt gemytlig mot pojkarna, som dock visade sig en smula otillgängliga, och han kände sig mer och mer öfvertygad om att det där i bröstet var lycka, var lyckan själf, den gamla och evigt unga som gjorde honom ett oförmodadt besök på denna välsignade dag.

Fru Lizzie frågade om han trufdes med sitt anvarsfulla kall. Herr Ling svarade att det gjorde han. Men naturligtvis kräde det sin man och en kärlek till ungdomen som är det första villkoret för att bli en duglig pedagog. Adjunkten klappade till bekräftelse en af pojkarne mildt på axeln. Den andra begagnade tillfället att räkka lång näsa bakom hans rygg.

— Och herr Ling tror alltså att det skall gå bra för mina pojkar?

— Det ska vi väl hoppas. Det är ju heller inte så alldeles omöjligt att jag får min hand med i spelet. Kanske rent af blir deras klassföreståndare.

Vid dessa ord smälte fru Lizzie i en rosensky — så tog det sig i alla fall ut för adjunkten. De stora varma ögonen öfverdrogos med en fuktig hinna och läpparna sprucko ut röda och fulla; det var Lizzie från ungdomsdagarna, det var henne han kysst en gång i världen och som han ännu älskade. Hjärtat svällde som en svamp i bröstet och hotade kväva honom.

— Törs jag räkna på herr Lings hjälp alltså? Hon räckte honom handen. Pojkarne hade försvunnit neråt stranden.

— För vår gamla... vänskaps skull, tillade hon med sina ögon i hans.

Adjunkten satt med den fasta och bara litet för feta handen i sin. Han kände hur den leide. Hur pulsen slog och hur det ryckte i en muskel. Hastigt lyfte han den till sina läppar och behöll den där en stund, medan fru Lizzie gjorde en skicklig manöver med parasollen så att obehöriga ögon utestängdes. Det var en minut alltsammans. En tung och innehållsrik minut för adjunkten.

— Ja, ja, hvskade han. Det lofvar jag. För vår... vänskaps skull.

Det föreföll honom som det lilla och stora ordet vänskap ännu aldrig uttalats af en dödlig såsom af honom nu. Han fick det att rymma en oändlighet, tyckte han.

Men fru Lizzie syntes plötsligt alldeles borta. Hon fällde ner sin parasoll, och i samma ögonblick sloknade allt rundt omkring. Själva solljuset låg dött och kritigt på sanden. Och ansiktet, det vackra, varma ansiktet med de stora ögonen, stramades till, hårdnade, blef äldre, det var inte Lilla Lizzie längre, det var en mycket förnäm dam som visste hvad hon var skyldig sig själf och hvad hon kunde fordra af andra. Och hvad var han? En stackars adjunkt, förälskad som en skolpojke och ännu löjligare. Hjärtat kramades ihop och låg nu som en torr svamp i bröstet på honom. Han tyckte att hela hans jag torkade.

Hans granne vid bordet konverserade. Adjunkten svarade, medan han afvaktade ett lämpligt tillfälle att bryta upp. Han måste samla sig, samla dagens intryck; det var så förvirradt alltihop. Det var löften som inte blefvo till någoting, och som sade mera än ord, och det var gammalt och nytt som koplades ihop och föll isär igen.

— Där kommer min man, får jag presentera, sade fru Lizzie plötsligt. En medelålders herre med mage och dubbelhaka, röd och skinande i ny sommaradress, stod som stampad ur marken framför dem. Han hade kommit med båten. Pojkarne hade varit och mött honom.

— Det är herr Ling, doktor Ling skulle jag väl säga. Du minns att jag talat om honom, inte sannt?

Mannens ansikte uttryckte ingenting annat än en förbindlig okunnighet. De båda herrarne bugade sig afmätt.

— Kan du tänka dig, Oskar, en så'n tur. Herr Ling kommer troligen att tentera våra gossar, och han har lofvat mig att inte vara allt för sträng. Han tror säkert att det skall gå bra. Och jag som varit så orolig! Men nu är jag lugn, riktigt glad och lugn... Jag vet att jag har herr Lings ord.

Men kära Lizzie, försökte mannen.

Adjunten satt och gapade. Han kände sig förstumrad af häpnad. Och nu sprack den röda parasollen ut igen som en jätteblomma, och den förtrollade dagern flöt ner öfver fru Lizzies blida och oskyldigt utjämnade drag, öfver hennes mjuka leende, öfver den fylliga halsen med sina små gropar, och öfver de knubbiga händerna, som sågo så märkvärdigt nakna ut där de krupit ur spetsvantarna. I denna mystiska dager — det föreföll adjunkten nu som om det var hon själf och inte parasollen som utstrålade den — insveptes de båda männen med samma hjärtliga välsignelse.

— Det här är kvinnan, tänkte adjunkten.

Men högt sade han:

— Ja, nu får jag tacka för äran och nöjet. Herrskapet stannar kanske härute. Jag måste in till sta'n.

— Redan! Fru Lizzie smälte igen. Och så hop-

pas jag vi få glädjen träffa herr Ling, om inte förr så till hösten. När skolan börjar.

Hon räckte honom sin hand och höll fast hans några sekunder för länge. Mannen betraktade honom med en min, som adjunkten tyckte gömde ett litet stillsamt förakt. Han var inte alldeles säker på det, men så kändes det.

Och äntligen slapp han loss.

På ångbåtsbryggan ropade han sitt farväl åt pojkarne som lågo i en backe och bombarderade de förbigående med smasten. Han fick inget svar.

— Adjö med er, gossar, upptrade han.

— Tjänis, skreks det tillbaka.

Och mumlande någonting om lymlar klef den gode adjunkten ombord med den bestämda föresatsen att utan vidare kugga dem, om han väl finge dem i sina klor. Men strax såg han fru Lizzies tårfulla ögon och mattgyllne kinder för sig, och han blef svag i knäna och själen. Hvem vet om hon ändå inte — innerst i sitt stora, rosenröda hjärta — hade en liten vrå för honom ännu? Hon hade visserligen också en man, men det var någonting utanför henne. Det kunde skaffas undan.

Och den snälle adjunkten log plötsligt ett grymt leende som ingen såg.

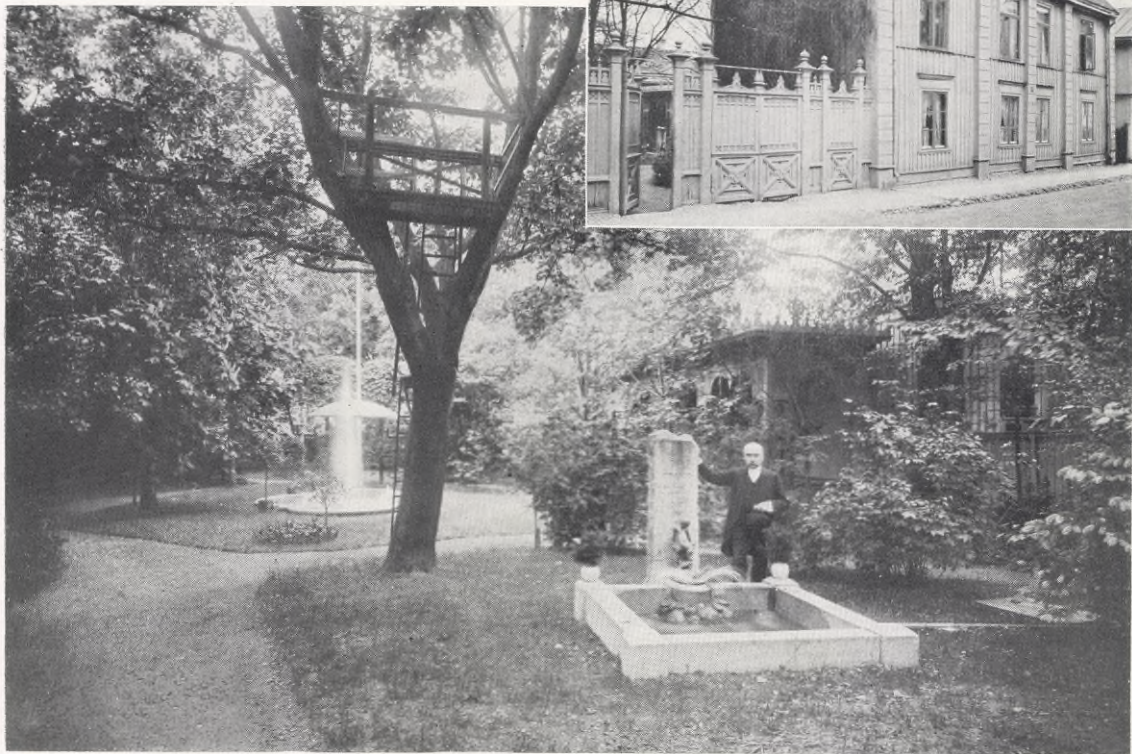
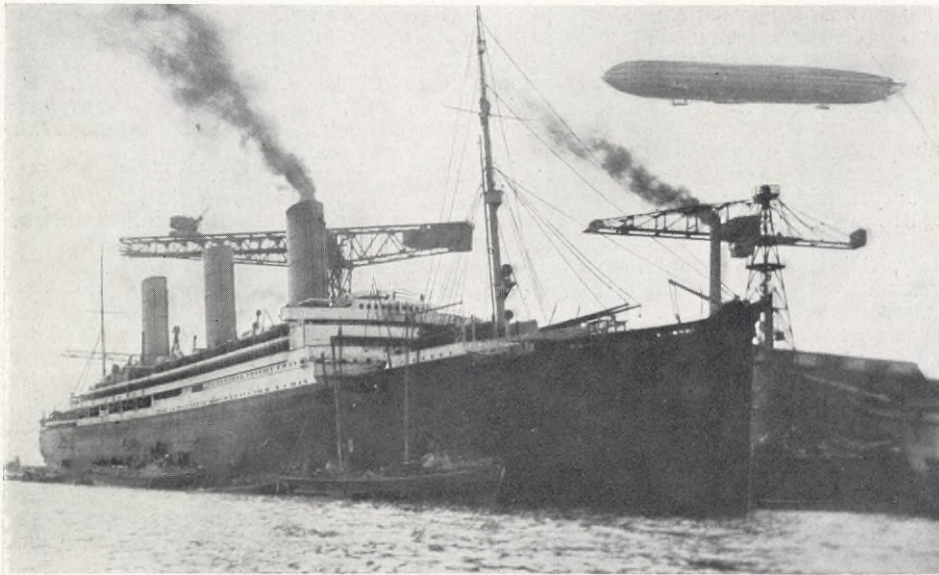

Foto. Finn, Uppsala.

Klitché: Kem. A.-B. Tengst Sijlv... parre, Sthlm.—Gbg.

DEN AF NYLIGEN AFLIDNE PROFESSORN CARL WAHLUND TILL UPPSALA UNIVERSITET DONERADE VILLAEGENDOMEN I UPPSALA, Nedre bilden visar donatorn i den vackra, egendomen tillhöriga trädgården.

Egendomen är belägen vid Johannesgatan och inkomsten däraf skall användas till fromma för de romanska studierna.

VÄRLDENS STÖRSTA ÅNGARE, FLYGSKEPP OCH LYFTKRAN PÅ EN BILD, tagen och insänd till H. S. D. af en landsman i Hamburg.

Den nya jätteångaren "Imperator", som byggts på Vulcanvarvet i Hamburg, har nu fullbordats och anträdde härom dagen under den hamburgska befolkningens stora anslutning och jubel sin första resa, från Hamburg till nedre Elbe. Vår bild visar "Imperator", liggande förtöjd vid Otterndorf, nära Cuxhaven. Därifrån gjorde den på lördagen den 26 april sin första utstickare till sjös, som hade ett lyckligt förlopp. Inom några dagar går den ut på sin första profresa med kronprinsen ombord, som därvid representerar sin

høge fader, hvilken i sista ögonblicket anmält förhinder. — "Imperator" mäter något öfver 50,000 tons och är världens största nu färdiga jätteångare. Men inom ett år blir "Vaterland", som Hvar 8 Dag visade en bild af i ett föregående nummer, färdig, och den mäter nära 6,000 tons mera. Dock är icke häller därmed gränsen nådd, ty redan håller man på med att i Hamburg sträcka kölen till ett syskonfartyg åt "Imperator" och "Vaterland", hvilket skall komma att mäta 59,000 tons. Det påstås emellertid att man f. n. icke har någon utsikt att komma högre. Den, som lever, får väl se.

Vår bild är säkerligen unik och visar "Imperator", världens största ångare, liggande invid och under världens största lyftkran, hvilken helt nyligen blifvit uppförd i Hamburg, och öfver dessa båda kolosser sväifar världens största luftskepp, Tysklands nya marinluftskepp, som fått sin station i Fuhlsbüttel invid Hamburg. Det torde vara sällan, som tre så betydande storheter komma att tangera hvarandra. Måhända blir det mera vanligt med tiden.

A. W.

Den 25 april inträffade midt i hjärtat af Paris en fruktansvärd olyckshändelse,

Björk Fotografiska.

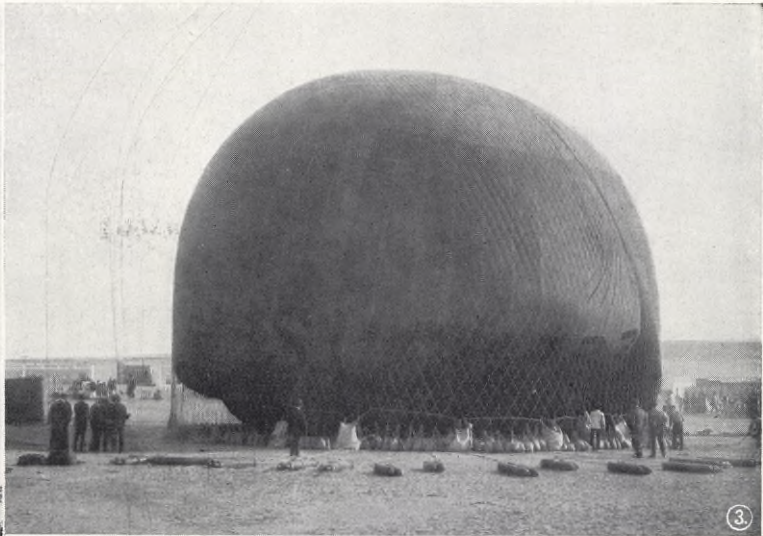
ETT EGENDOMLIGT HUSRAS I PARIS.

Atelier: Demis' Skulptorerna.

i det ena halfvan af ett 4-vånings böningshus, n:r 46 rue d'Aniou, då plötsligt instörtade, i sitt fall begrafvande tre personer, af hvilka de två, makarne Froment Meurice, ljöto döden, medan den tredje, deras unge sonson, undslapp med en del skador. Vid tiden för olyckan befann sig tjänstfolket i den del af byggnaden, som icke följde med i raset. Orsaken för katastrofen tillhörde Parisbourgeoisens mest kända familjer. Orsaken till olyckan måste sökas i oförsiktigt utförda jordschaktningsarbeten på den bredvidliggande tomplatsen.

FLYGOLYCKA Å JOHANNISTHALS FLYGFÄLT VID BERLIN. Den förölyckade ryssen Elia Dunetz aeroplan efter katastrofen, timad under en riskabel glidflykt.

1-2 "NIEDERSCHLESIE",
segraren i den tyska uttagningen
för årets internat. Gordon Ben-
net ballongtävlingar. 1. När bal-
longen startade. 2. Dess förare,
ing. H. Berliner (X) och ing.
Mann.

3. NÄR SUCHARD II SKULLE
STARTA FRÅN CANARIÖARNA
TILL AMERIKA. Foto. insändt
af en landsman i Las Palmas,
utvisande ballongen under fyl-
lande. Ballongen startade ej, un-
der förklaring att tillräcklig
mängd gas sänkades att fylla
den med.

4. NYTT VÄRLDSREKORD I
6-TIMMARSLOPP. Tysken P
Nettelbeck gör 410,400 meter på
sex timmar.

5 VATTENSKIDOR PÅ WANN-
SEE.

(Text å sid. 512).

Efter fotografier.

Kliché. Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Sthlm.-Gbg.

ÖPPNANDET AF VÄRLDSUTSTÄLLNINGEN I GENT.

GENERALVY ÖFVER
UTSTÄLLNINGEN.

I den vackra gamla
flandriska staden
Gent har i dagarna
högtidligen öppnats
en stort anlagd ut-
ställning. Vi lämna
några bilder från

BELGISKA KONUNGA-
PARET BESER UT-
STÄLLNINGEN *efter*
öppnandet den 26 april.

dess första dag, då
konungen och drott-
ningen af Belgien,
åtföljda af prins Leo-
pold besågo utställ-
ningen.

Efter fotografier.

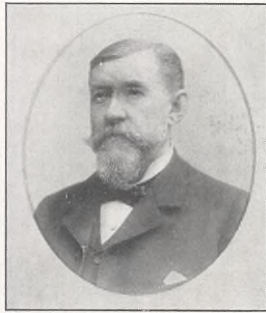
NATIONERNAS GATA.

Klitché: Kem. A.-B. Brant Sällskapet, S. S. G. G.

* Data å nästa sida.

L. BROOMÉ.
F. d. Major. — Stockholm.
75 år 2 Maj.*

C. G. RYSTEDT.
Civilingenjör. — Stockholm.
70 år 1 Maj.*

K. I. A. J. BERGSTRÖM.
Landshövding. — Örebro.
55 år 5 Maj.*

W. A. BÄCKLIN.
Möbel- o. antikv.-expert. Kapten.
Stockholm. 50 år 30 April.

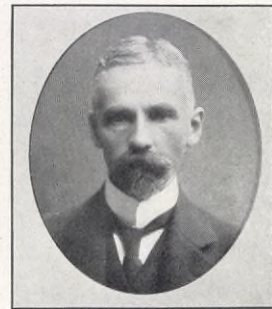
H. HJÄRNE.
Professor. — Upsala. 65 år
2 Maj.*

I. F. HOLMGREN.
Nyutn. professor v. Karolinska
Institutet.*

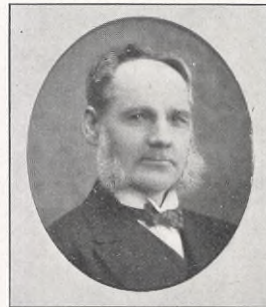
T. K. SEGERSTEDT.
Teol. d. r. Docent. — Kallad t.
professor v. Sthlms högskola.*

H. S. SEDERHOLM.
Jur. kand. V. Häradsh. Sthlm.
Nyutn. dir. f. Nobel-stift.*

F. F. HEIMDAHL.
Musikdirektör. — Karlskrona.
65 år 1 Maj.

C. F. LÖFGREN.
Fabrikör. Kommunalman. —
Seffle. 60 år 4 maj.

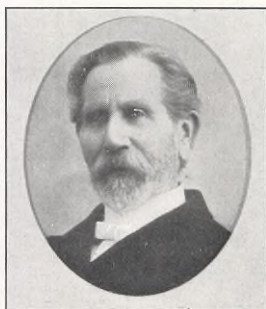
C. BERGLUND.
Handlande. Kommunalman.
Lilla Edet. 50 år 24 April.

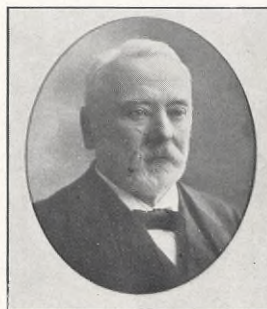
C. A. HEIJL.
Afd.-chef i Br. o. lifvörs. a.-b.
Svea. — Göteborg. 50 år 28 April.

C. J. BERGQVIST †.
Grosshand/ande. — Skara.
F. 24. † 19 April.*

L. B. FAELTENBORG †.
Direktör. — Elmhult.
F. 33. † 18 April.*

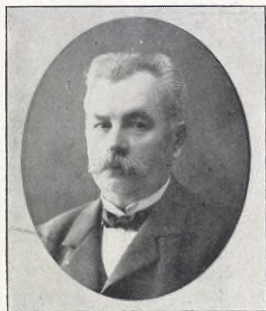

C. E. M. WESTER †.
Regementsläkare. — Vaxholm.
F. 36. † 26 April.

Ö. A. KALÉN †.
F. d. Bruksdisponent. — Skara
F. 55. † 26 April.*

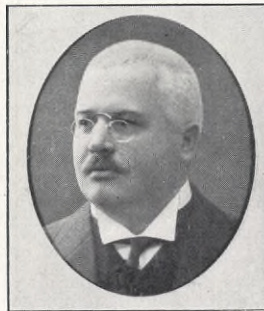
* Data här nedan.

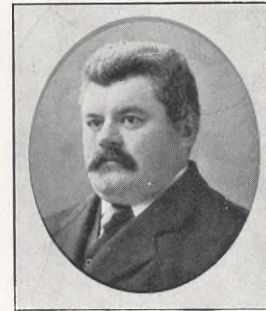
E. BJÖRKEGREN †.
F.d. Lårov-adj. F.d. Stadsfullm.
Falköping. — F. 47 † 22 April.

O. E. M. WOLFFELT †.
Öfverste. — Nyköping.
F. 49. † 29 April*

O. C. F. LUNDQUIST †.
Handlande. — Göteborg.
F. 66. † 3 Maj.

O. F. SANDBERG †.
Fabrikör. — Umeå.
F. 75. † 28 April.

LUDVIG BROOMÉ Marieb. ex. 61. löjtn. v. V. o. V. byggn-kåren 64. major 96. afsk. 05. Verkst. dir. i Stockh. nya spårv. a-b. 70-79, disp. vid Motala mek. verkst. 79-90. Stat. ombud. samt v. president v. 8:e internat. kongr. i navig. i Paris 1900. Undersökn. förrättare i Målarens regler. 01-03.

GOTTFRIED RYSTEDT. Aig.-ex. fr. Tekn. inst. 64. anst. v. sjösnäkn. o. brobyggn.-arb. 64-66. Delegare och medarb. i Stockh. dykeribolag 67-69. huvudman för firmen Wiman & Co. i Stockholm 70-83; etabl. egen affär m. byggn.-material 84; medstiftare af Bullfabr. a-b. o. led. af dess styr. sedan 74. verkst. dir. sedan 93. Led. af Stockh. stadsfullmäktige 98-10. af drätseläm. 2. aid. sedan 01. af styr. i Sabbatsbergs älderdomsnäm sedan 02. led. af styr. i sällsk. Pro Patria sedan 04. Led. af Sv. Teknologfören. sedan 02. under olika perioder tillh. dess styr. i omkr. 20 år.

KARL BEGGSIRÖM. Jur. utr. kand. Landshöding i Örebro län. ståt-hållare på Örebro slott. Ordf. i länets hushålln.-sällskap. Komm. m. st. k. N. O. Biografi och hels.-portr. i ärg. VII: 28.

HARALD HJÄRNE. Professor i historia v. Upsala univ. sedan 85. jur. hedersdoktor. led. af Svenska Akademien o. ett flertal in- o. utländska akad. o. lärda samfund. Led. af riksd. F. K. Författare. Biografi och hels.-portr. IV: 50.

ISRAEL HOLMGREN. F. 71. Stud.-ex. 89. med. dr. 10. Ti öfverläkare v. Falu läns-läkare med. aid. 06. ord. 07-09; docent i inv. medicin v. Karol. inst. 09. i dagarne utn. t. professor i medicin v. samma institut.

TORNGY SEGERSTEDT. F. 76. teol. dr. docent i religions-historisk teologi v. Lunds univ. sedan 03. i dagarne kallad som förste innehafvare af en vid Stockholms högskola för donerade medel upprättad professor i allmän religionshistoria.

HENRIK SEDERHOLM. F. 59. stud.-ex. 77. jur. kand. 89. v. häradshöfd. 92. t. sekr. o. omb.-man i Riksgäldskontoret 97. ordinarie 01; i dagarne utsedd till verkst. direktör för Nobelstiftelsen.

CARL JOHAN BERGOVIST †. Inneh. af firmen C. J. Bergqvist i Skara 46-07. agent i liförsäkrings a.-b. Skandia 59-09. Led. af stadsfullmäktige 63-04. af drätselkamm. 63-94. Led. af styr. i Lidk.-Skara-Stenst. järnv. a.-b. 72-1900. led. af styr. i länets allm. sparbank 74-09; af styr. i Skarab. Ensk. banks aid.-kontor 75-04.

LARS FAELTENBERG †. Direktör i Döfstuminst. å Hven 60-70. å Tysta skolan å Fredriksholm. senare flyttad till Replutt 77-94. Utöfvade på sin tid en välsignelsebringande lärareverksamhet.

ÖJAR KALEN †. Stud.-ex. 74. utex. fr. Filipstads bergskola 77. Bruksförv. v. olika bruk 83-96. bruksdisponent i Eilivsterps bruks a.-b. 96-04. Kommunalman.

EWERT WOLFFELT †. U.-löjtn. v. Söderm. reg. 66. kapt. i Gen.-staben 86. major v. Upl. inf.-reg. 91. öfverstelöjtn. 94. chef i Vesterb. reg. 97. öfverste o. chef i Jönk. reg. 01. afsk. 08.

Till illustr. å sid 508.

En tysk uttagningsningställen för årets internationella Gordon Bennett-ballongtävlingar i Frankrike ägde den 27 april rum i Dresden. Kl. 6 på e. m. stego med korta mellanrum de åtta täflande ballongerna upp från Dresden-Reich och fördes af vinden i nordvästlig riktning. Påföljande dags morgon observerades flera af ballongerna öfver Danmark där äfven en del landningar ägde rum. Flygningen försvårades af åskväder.

De tre ballonger som tillryggalade den längsta vägsträcka och därmed vunno berättigande att deltaga i Gordon Bennet-loppet voro "Niederschlesien", som efter 26 timmars resa och 900 kms färd däraf 500 km. öfver vatten, landade i närheten af Arendal, Norge, ballongen "Gladbeck" som med sina tillryggalagda 226 km. belade andra platsen samt "Hannover-München", som blef nr 3.

Från en minnesgod landsman i Las Palmas på Canarieöarna hafva vi mottagit en bild som illustration till den stort anlagda men snöpligt in-

ställda Atlanterfärd ballongen "Suchard II", där skulle företagit. Efter att en längre tid i Las Palmas ha legat redo att vid första gynnsamma tillfälle anträda den äfventyrliga resan till Amerika har Suchard II nu inpackats och tillsammans med den öfriga resattiraljen försvunnit från platsen. Som orsak till färdens inställande har uppgifvits att det befintliga förrådet af vätgas visat sig otillräckligt.

På sina håll betvivlar man starkt, att resan varit allvarligt menad, och ser i det hela endast en affärsbluff, afsedd att locka turister till platsen. A andra sidan vet ett rykte berättat, att flygförsöket inom kort kommer att återupprepas denna gång med Madeira som utgångspunkt.

Suchard II, som uppgifves vara världens hittills största ballong, mäter i diameter 24 meter. Fullt utrustad för resan öfver Atlanten väjde ballongen 8,500 kg. däri inberäknadt vattenförrådet, 3000 kg., delvis afsedt att medels en sinnrik anordning öfverspola ballongen till skydd mot solhettan.

Tysken P. Nettelbeck, tidigare känd som framstående löpare, har på senare tid förvärfvat sig ett namn äfven som cyklist. Den 27 sistlidne april gjorde han på Olympiaparkens cykelbana i Berlin ett försök att slå det tidigare 6-timmars världsrekordet i cykelåkning och uppnådde därvid en glänsande framgång. Under den första timmen körde Nettelbeck 78,800 m. Efter två timmar hade han tillryggalagt 152,950 m. efter tre 225,170 m. samt efter fyra 285,200 m. därmed slående det förutvarande världsrekordet 251,780 m. Efter fem timmar hade Nettelbeck kört 344,600 m. och efter sex timmar 410,400 m. eller 51,456 m. längre sträcka än det af cyklisten Robl tidigare satta världsrekordet.

Under stort tillopp af intresserade åskådare egnade sig härom dagen på Wannsee vid Potsdam några sportsmän med lif och lust åt den efter allt att döma mycket roande vattenskidloppskonsten. Denna sportgren är ännu tämligen ny och okänd. men torde äga goda chanser att blifva omtyckt och i framtiden lifligt utöfvad. I Tyskland bedrivs redan tillverknigen af vattenskidor fabrikmässigt.

INNEHÅLL

Prof. Sam Clason (biogr. och helsidesportr.). — Kronprinsparet i London. — Lingjubileet. — Faninvigning. — 1-majfester. — Konstverk i porslin. — Hästutställningen i Malmö. — Gåfva till Uppsala universitet. — Fördjandande eldsvåda i Gäfle. — Spårvägsinvigning. — Svenska Setterklubbens jubileumsutställning i Göteborg. — Suffragetter. — Modenyheter från Paris (prisfråga). — Utställningen i Gent. — Bilder till den utländska dagskrönikan. — Veckans porträttgalleri. — "Den gode adjunkten". Berättelse af Bo Bergman.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskild medgifvande förbjudes vid laga påföljd.